

Analiza vrzeli na področju EQAVET

Povzetek celovitega poročila

VET21001

Avtorji

Alicia Leonor Sauli Miklavčič, Jasmina Poličnik, Miha Zimšek

Sodelujoči

Projektne konzorcij

Uredniki

Alicia Leonor Sauli Miklavčič, Jasmina Poličnik, Miha Zimšek

Oblikovanje

Tara Drev

Avtorske pravice

(C) 2020, VET21001

Konzorcij VET21001

Ente di Ricerca e Formazione	ERIFO	IT
Knowledge Innovation Centre	KIC	MT
Associação para o Ensino Profissional em Transportes e Logística	AEPTL	PT
Skupnost višjih strokovnih šol Republike Slovenije	Skupnost VSŠ	SI
Associação para a Educação e Valorização da Região de Aveiro	AEVA	PT
Malta College of Arts Science and Technology	MCAST	MT

Projekt je financiran s podporo Evropske komisije. Vsebina publikacije odraža izključno stališča avtorjev. Evropska Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih publikacija vsebuje.

To delo je zaščiteno z mednarodno licenco Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Kazalo vsebine

1	Na začetku	4
1.1	Ozadje.....	4
1.2	Cilj.....	5
1.3	Potek.....	5
2	Na koncu.....	6
2.1	Rezultati	6
2.2	Skupni zaključki.....	9

1 Na začetku

1.1 Ozadje analize

Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) je bil razvit in objavljen leta 2009 kot Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta Evropske Unije. Podatki kažejo, da so države članice v različni meri napredovale pri izvajanju Priporočila EQAVET. Vzroki za to so medsebojno povezani, predvsem narava smernic na visoki ravni in pristop navodil, iz katerih organizacije izberejo način izvedbe Priporočil EQAVET.

Metodologija EQAVET, ki jo predlaga okvir, temelji na:¹

- krogu kakovosti, sestavljenem iz štirih faz (načrtovanje, izvajanje, vrednotenje/evalvacija in ukrepanje), opisanih za izvajalce poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja (PSIU);
- merilih kakovosti² in izhodiščnih opisnikov za vsako fazo kroga kakovosti;
- skupnih kazalnikov² za ocenjevanje ciljev, metod, postopkov in dosežkov usposabljanja – nekateri kazalniki temeljijo na statističnih podatkih, drugi pa so kvalitativne narave.

ISO 21001 je postal prvi ISO standard s področja sistema vodenja kakovosti namenjen izobraževalnim organizacijam. Poleg tega je združljiv, nadgrajuje in podpira izvajanje drugih okvirov vodenja kakovosti. Obsega vse izhodiščne opisnike EQAVET na ravni izvajalcev PSIU. Določa podrobnejše zahteve, ki so posebej namenjene izboljšanju procesov izobraževalnih organizacij (vključno z izvajalci PSIU). Lahko se uporabi za nadaljnje vodenje in izboljšanje zagotavljanja kakovosti na ravni izvajalcev PSIU.

Projekt »**A standardised practical toolkit to implement the European Quality Assurance Framework for Vocational Education and Training**« (**VET21001**) se osredotoča na nudenje rešitev za izvajalce PSIU pri sprejemanju EQAVET sistema vodenja kakovosti. Za poglobljeno razumevanje in naslavljanje njihovih potreb je bila pripravljena **analiza na področju sprejetja EQAVET**.

Zbrani podatki bodo omogočili z dokazi podprte odločitve, kar bo vodilo k razvoju ukrepov za premagovanje opredeljenih težav skozi program krepitve zmogljivosti. Elementi za premagovanje težav so kompetenčni profil, učni načrt, akreditiran sistem certificiranja in praktično orodje.

Ta dokument je izveček celovitega poročila o analizi na področju sprejetja EQAVET, ki je na voljo na <https://vet21001.eu/>.

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0001:0010:EN:PDF>

² Usklajeno s terminologijo »Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area« (ESG).

1.2 Cilj analize

Cilj analize je bil **prepoznati najpomembnejše težave, s katerimi se kot končni uporabniki soočajo izvajalci in evalvatorji pri razumevanju in izvajanju EQAVET, ter vzroke za pomanjkanje motivacije pri uvajanju EQAVET**. Celovito poročilo zajema predviden cilj, opis, načrtovane aktivnosti in časovni okvir analize. Temu sledi podrobna predstavitev izvedenih aktivnosti in analiza podatkov vsake načrtovane aktivnosti v okviru analize.

1.3 Potek analize

Konzorcij projekta je izvedel analizo na področju sprejetja EQAVET, saj takšna študija še nikoli ni bila opravljena. Zato je bilo za pripravo ustreznih in pomembnih podpornih orodij za izvajalce PSIU potrebno pridobiti podatke.

Analiza je predvidela dve stranski aktivnosti za prepoznavanje in pridobitev pomembnih, primernih in natančnih podatkov: pregled obstoječih člankov in znanstvenih objav [t.i. desk research] in spletni vprašalnik v predhodno izbranih državah EU.

Konzorcij je poiskal in analiziral znanstvene objave in druge ustrezne publikacije o sprejetju EQAVET s poudarkom na:

- interpretaciji meril,
- konstruktivni kritiki, in
- težavah, ki ovirajo in/ali demotivirajo izvajanje EQAVET.

Načrt je bil analizirati vsaj pet objav na partnersko državo in s tem razumeti ovire za sprejetje EQAVET od leta 2009. Po začetnem pregledu je konzorcij potrdil izbrane objave in predlagal usklajen pristop, ki so ga za lažjo analizo podatkov pri analizi objav uporabljali vsi partnerji.

Konzorcij je v okviru druge stranske aktivnosti kreiral spletni vprašalnik za zbiranje mnenj deležnikov o njihovi interpretaciji EQAVET meril, in njim poznane in/ali predvidene izzive v zvezi z izvajanjem in vrednotenjem EQAVET.³ Raziskava je naslovlila dve različni skupini deležnikov (izvajalci, evalvatorji) in tako zajela oba vidika. Tako zbrani podatki so hkrati omogočali prepoznavo kompetenčnih profilov različnih vrst uporabnikov. Partnerji konzorcija so bili odgovorni za prepoznavanje in pripravo seznama ciljnih respondentov na spletni vprašalnik. Glede na to, da je izvajanje in evalviranje EQAVET v začetni fazi, bi opozorili na to, da so karakteristike ciljnih respondentov (gre za strokovnjake z izkušnjami na področju zagotavljanja kakovosti) nesporno vplivale na odgovore in rezultate analize spletnega vprašalnika ter jih zato ne gre enačiti z dejanskim stanjem na področju zagotavljanja kakovosti PSIU.

Konzorcij projekta je povezavo do spletnega vprašalnika objavil tudi na uradni spletni strani projekta in k sodelovanju povabil tudi deležnike iz drugih evropskih držav.

---

³ Spletna anketa je temeljila na razumevanju in vrednotenju okvira EQAVET+.

2 Na koncu

2.1 Rezultati analize

Konzorcij je v sklopu pregleda obstoječih člankov in znanstvenih objav zbral 39 objav. Najbolj zastopana je Portugalska (11 objav), sledita ji Slovenija (8 objav) in Italija (6 objav). V raziskavo smo vključili objave iz naslednjih držav: Avstrija, Belgija, Estonija, Nizozemska, Švedska in Turčija.

Prepoznane težave smo povzeli v štirih različnih kategorijah: razlaga meril, konstruktivna kritika, težave, ki ovirajo in/ali demotivirajo izvajanje EQAVET, in druge prepoznane težave.

Skupne težave, ki jih občutijo uporabniki

Razlaga meril	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izziv uskladitve okvira EQAVET z nacionalnimi okviri zagotavljanja kakovosti 2. Zniževanje učinka standardizacije na evropski ravni zaradi vpliva različnih nacionalnih kontekstov na izvajanje EQAVET 3. Pomanjkanje pravnega okvira v zvezi z nacionalnim sistemom zagotavljanja kakovosti in sistema kakovosti 4. Pomanjkanje jasne in objektivne opredelitve meril kakovosti 5. Izvajalci imajo težave pri umeščanju kazalnikov kakovosti v pravilen kontekst 6. Težave pri pripravi izvedbenih ukrepov v zvezi s kazalniki EQAVET za izboljšanje kakovosti izobraževanja 7. Narava kazalnikov mora vključevati ustrezno obdobje evalvacije
Konstruktivna kritika	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomanjkanje znanja o EQAVET in/ali informacije niso podane na uporabniku prijazen način 2. Preveč postopkov za izvajanje EQAVET in/ali premalo dostopnih oz. transparentnih informacij 3. Preveč orodij za evalvacijo EQAVET in/ali premalo dostopnih oz. transparentnih informacij 4. Preveč zapletena orodja za izvajanje EQAVET 5. Ukrepi za zagotavljanje kakovosti morajo biti preprosti in prožni za zajemanje možnih odstopanj in različnih kontekstov 6. Ukrepi za zagotavljanje kakovosti morajo biti razvojno naravnani 7. Ukrepi za zagotavljanje kakovosti morajo biti uporabni tako za formalno PSIU, kot za izobraževanje odraslih, praktično izobraževanje in potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja 8. Zaradi pomanjkljive priprave ukrepov krog za načrtovanje zagotavljanja kakovosti EQAVET (krog PDCA) ni sklenjen

Skupne težave, ki jih občutijo uporabniki

	<p>9. Krepitev kulture kakovosti pri izvajalcih PSIU, pri odločanju o obstoječih politikah in v sistemih zagotavljanja kakovosti</p> <p>10. Oblikovanje in izboljšanje skupne kulture zagotavljanja kakovosti</p> <p>11. Pomanjkanje zainteresiranih deležnikov na področju zagotavljanja kakovosti in inovacij v PSIU, izboljšanje obstoječih odnosov z deležniki</p> <p>12. Napačna uporaba EQAVET kot orodja za financiranje⁴</p> <p>13. Prevelika osredotočenost na izhodne rezultate zagotavljanja kakovosti, in ne na začetna izhodišča, kar onemogoča ugotavljanje napredka (trendov)</p>
Težave, ki ovirajo in/ali demotivirajo izvajanje EQAVET	<p>1. Pomanjkanje sistematičnega usposabljanja osebja</p> <p>2. Krepitev zavedanja o dodani vrednosti kakovosti, kar vodi v njeno boljšo implementacijo</p> <p>3. Zaveza za kontinuiranost in trajnost pobud v sistemih zagotavljanja kakovosti</p> <p>4. Težave pri sprejemanju novih internih postopkov</p> <p>5. Pomanjkanje osebja za zagotavljanje kakovosti (potrebna sistemska rešitev)</p> <p>6. Neustrezno upravljanje nalog zagotavljanja kakovosti</p>
Druge prepoznane težave	<p>1. Pomanjkanje sredstev za postopke izvajanja in evalvacije (potrebna sistemska rešitev)</p> <p>2. Krepitev osredotočenosti na načela kakovosti</p> <p>3. Močna dihotomija PSIU med ciljem priprave za vstop na trg dela in nadaljnjim izobraževanjem ustvarja napetosti in negotovosti, ki otežujejo sledenje resničnemu poslanstvu izobraževanja</p> <p>4. Nejasna prilagoditev 10 EQAVET kazalnikov mehkim/podjetniškim veščinam</p> <p>5. Pomanjkanje študij in raziskav na nacionalni ravni</p>

Ustreznost rezultatov **evropskega spletnega vprašalnika** je bila preverjena z več raziskovalnimi metodami. V preliminarni fazi je konzorcij analiziral podatke glede na vlogo respondentov. V naslednji fazi smo analizirali združene podatke [vseh respondentov] in se odločili, da bomo za boljše razumevanje in potrjevanje rezultatov združene podatke uporabili tudi v nadaljnjih analizah.

Rezultati raziskave kažejo, da respondenti trdno verjamejo, da:

- so izvajalcem/evalvatorjem izhodiščni opisniki jasni;
- je izvajalcem/evalvatorjem enostavno izvajati/evalvirati izhodiščne opisnike;
- so izvajalcem/evalvatorjem izhodiščni opisniki pomembni;

---

⁴ Ni relevantno za Slovenijo.

- so izvajalci/evalvatorji sposobni izvajati/evalvirati izhodiščne opisnike.

Poleg tega rezultati kažejo:

- Za respondente je najmanj jasn izhodiščni opisnik »Šola ima v svojem sistemu delovanja vgrajene sisteme zgodnjega opozarjanja.« Toda tudi za ta izhodiščni opisnik je iz podatkov razvidno, da se 70,2 % respondentov strinja, 13,1 % pa zelo strinja, da je opisnik jasn. Pri ostalih opisnikih se respondenti še v višji meri strinjajo, da so jasni.
- Respondentom je najtežje izvajati/evalvirati izhodiščni opisnik »Viri so ustrezno in namensko razporejeni, tako da podpirajo uresničitev ciljev in izvedbenih načrtov.« Rezultati vseeno kažejo, da se več kot polovica (65,8 %) respondentov strinja ali zelo strinja, da je opisnik enostavno izvajati/evalvirati. Za vse ostale izhodiščne opisnike respondenti menijo, da so lažje izvedljivi oz. jih je lažje evalvirati.
- Po mnenju respondentov je najmanj pomemben izhodiščni opisnik »V svoje načrte šola vključuje različne oblike sodelovanja z drugimi izvajalci/šolami«. Še vedno pa se 94,7 % vprašanih strinja/zelo strinja, da je izhodiščni opisnik pomemben. Sklenemo lahko, da je vsak izhodiščni opisnik pomemben za vsaj 95 % respondentov.
- Respondenti se čutijo najmanj sposobni izvajati/evalvirati izhodiščni opisnik »Šola ima v svojem sistemu delovanja vgrajene sisteme zgodnjega opozarjanja.« Kljub vsemu tudi za ta izhodiščni opisnik velika večina (86,9 %) čuti, da so ga sposobni izvajati/evalvirati. Zaključimo lahko, da za vsak izhodiščni opisnik vsaj 85 % respondentov čuti, da so ga sposobni izvajati/evalvirati.

Poleg tega je konzorcij preveril ali obstajajo statistično značilne razlike v odgovorih izvajalcev in evalvatorjev. Konzorcij je zaznal statistično značilnost za dva izhodiščna opisnika:

- Izhodiščni opisnik »V proces načrtovanja (tudi načrtovanja razvoja kakovosti) na šoli je že v zgodnjih fazah vključen celotni kolektiv.« je za izvajalce bolj jasn kot za evalvatorje.
- Izhodiščni opisnik »Ključni deležniki sodelujejo v procesu analiziranja potreb lokalnega okolja šole.« je bolj pomemben za evalvatorje kot za izvajalce.

Analiza kvantitativnega dela spletnega vprašalnika potrjuje, da so respondentom izhodiščni opisniki jasni in smatrajo, da so le-ti pomembni. Hkrati ugotavljamo, da nimajo težav pri izvajanju/evalviranju izhodiščnih opisnikov in se jih čutijo sposobni izvajati/evalvirati.

Analiza kvalitativnih odgovorov pa jasno potrjuje ugotovitve pregleda obstoječih člankov in znanstvenih objav glede skupnih težav, ki jih občutijo uporabniki EQAVET. Te težave so izpostavljene v **Skupnih zaključkih analize**. Iz kvalitativnih odgovorov je prav tako nedvomno razvidna potreba po nadaljnjih sistemskih rešitvah, kot so sistematizacija človeških virov, usposabljanja, financiranje in kompetenčni profili.

2.2 Skupni zaključki analize

Analiza na podlagi združevanja dostopnih podatkov iz pregleda obstoječih člankov in znanstvenih objav ter kvalitativnega dela evropskega spletnega vprašalnika, jasno potrjuje naslednje težave:

- **Pomanjkanje jasne, ustrezne in objektivne opredelitve meril kakovosti in kazalnikov.**
- **Pomanjkanje zainteresiranih deležnikov** na področju zagotavljanja kakovosti in inovacij v PSIU, izboljšanje obstoječih odnosov z deležniki.
- **Neustrezno upravljanje nalog zagotavljanja kakovosti** (pomanjkanje časa ali slabo upravljanje časa, zagotavljanje kakovosti ni prioriteta, vprašanje spremljanja zagotavljanja kakovosti).

Zaznamim težavam navkljub se vključeni respondenti čutijo sposobni izvajati/evalvirati izhodiščne opisnike EQAVET, saj so le-ti večini na splošni ravni jasni in pomembni. Vendarle globlja analiza kaže na **obstoječo razliko** med kvantitativnimi in kvalitativnimi odgovori respondentov ter podatki iz člankov in znanstvenih objav. Večina uporabnikov se srečuje s težavami, kako izhodiščni opisnik uporabiti v dejanskih okoliščinah, kar nakazuje na **manko izkušenj, usposabljanj in kompetenc** – kar nakazuje na potrebo po iskanju nadaljnjih sistemskih rešitev. Glede na ugotovitve o manku, lahko z veliko gotovostjo domnevamo, da je obstoječa vrzel še globlja med potencialnimi uporabniki EQAVET.

About the VET21001 Project and this publication

The VET21001 project aims to develop a capacity building program, an accredited certification scheme and an implementation toolkit to motivate a wider EQAVET adoption. The VET21001 toolkit will use a standardized approach based on the recently published ISO 21001:2018, capitalizing on its already internationally consensually approved content and expecting that, by associating the ISO brand to EQAVET, all players in the market, including those of the standardization, accreditation and certification worlds, will become more curious about it, as well as willing to contribute to its dissemination and assuring its sustainability.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union